D66 - Algemene Beschouwingen bij Kadernota 2024-2027

Voorzitter,

De eerste echte kadernota van dit college roept gemengde gevoelens op. Het is maar goed dat we afgelopen najaar het raadsakkoord nagenoeg volledig hebben verwerkt in de begroting, want de financiële speelruimte is in deze kadernota erg beperkt.

Dit betekent dat er weinig ruimte is om de ambities uit de Sport- en beweegvisie en de Cultuurvisie daadwerkelijk uit te voeren. En dat is best frustrerend, na alle energie die we in beide visies gestoken hebben *en als raad vastgesteld hebben.*

Deze kadernota is zelf jammer genoeg vrij visieloos. Het college geeft dat zelf ook toe en schrijft in de intro (p3) dat men zich beperkt tot onontkoombare bijstellingen en actualisaties. Helemaal waar is dat trouwens niet, de enige twee extra bijstellingen (33 & 34) betreffen de uitbreiding van de eigen organisatie, de ene om de groei te bij te kunnen benen en de andere om een impuls te geven aan de verstedelijkingsopgave.

Voor wat betreft die laatste lijkt de onderbouwing erg magertjes en ook strijdig met andere informatie en antwoorden op gestelde technische vragen. Ik denk niet dat ik eerder zo'n matige onderbouwing heb gezien voor een structurele bijstelling die oploopt tot 8 ton per jaar in 2027.

Het zal u dan ook niet verbazen dat D66 per amendement (A9) voorstelt hier op de rem te trappen en die middelen liever aanwendt voor het realiseren van concrete ambities uit de sport (A7) en cultuurvisies (A8) of bijvoorbeeld de regeling vrijwilligersactiviteiten (A14).

Mochten mijn collega's in de raad echter weinig zien in ons amendement A9, dan wil ik u gelijk een alternatieve dekking aanbieden om ons A7 en A8 (Cultuur en sport) toch te realiseren: Op pagina 6 wordt vermeld dat het voorziene tekort in 2024 opgevangen wordt door een onderbesteding op structurele budgetten. Er is geen enkele reden waarom deze in de andere jaarschijven niet ook van toepassing is, en hiermee is er dus 8 ton structurele ruimte, ruim genoeg om onze twee amendementen van een ton elk te dekken, *die echter dan wel pas vanaf 2025 in kunnen gaan.*

Ik nodig mijn collega's die dit voorstel steunen van harte uit om met D66 te komen praten over waar we dan de resterende 6 ton aan gaan uitgeven.

Zelfs hiermee blijft de structurele ruimte in deze kadernota wederom klein. De verwachting is wel nog steeds dat er incidentele ruimte beschikbaar blijft. Vandaar dat wij voorstellen twee kleine voorstellen te dekken uit de ROS: een investering in de culturele infrastructuur (A11) en het onderzoek naar een kunsthal of museum (A12), beide voortvloeiend uit de eerder genoemde visies.

Maar terug naar het probleem van het tekort op de structurele begrotingsruimte.

Vanaf 2026 vallen we in het bekende ravijn. En hoewel een groot deel van de oplossing uit Den Haag moet komen, hebben we ook een eigen verantwoordelijkheid. Tenslotte is de wisselvalligheid van Den Haag berucht en wachten we ondanks eerdere toezeggingen van dit en eerdere kabinetten nog steeds op fatsoenlijk beleid dat gemeenten in staat stelt een stabiele lange termijn financiële planning te maken.

Wat D66 betreft is het daarbij belangrijk dat we vasthouden aan de nieuwe manier van politieke besluitvorming die we deze periode zijn begonnen met het maken van het raadsakkoord.

Dat kostte bloed, zweet en tranen, en vooral ook heel veel tijd, maar zorgde wel voor breed draagvlak en eindelijk weer een ambitieuze blik op groei.

D66 - Algemene Beschouwingen bij Kadernota 2024-2027

We moeten ervoor waken dat reflexen uit de oude politiek niet weer opsteken als het ingewikkelder wordt. Natuurlijk is het makkelijk om gezellig samen te werken als er een pot geld te verdelen is, maar de echte test van deze manier van werken komt pas als er moeilijke keuzes gemaakt moeten worden. Het starten met "Zero Based Budgeting" kan hierbij een bijdrage leveren, maar graag geven we u nog **twee** voorstellen ter overweging mee:

Wat kun je naast bezuinigen nog meer doen om een tekort te dekken? Juist: de inkomsten verhogen. Één manier hiervoor is de OZB-belasting. Voor sommige partijen een taboe, maar D66 doet niet aan taboes. Zoals de meesten van u weten hebben we in Lelystad een enigszins afwijkend systeem, waarbij naar de te behalen opbrengst wordt toegerekend, en er jaarlijks een correctie plaatsvindt voor uitbreiding van het areaal en indexatie. Hiermee blijven de inkomsten voor de gemeente redelijk stabiel ondanks marktschommelingen en worden inwoners niet geconfronteerd met al te heftige verschillen. Op zich een mooi systeem. Maar dit systeem heeft ook een keerzijde.

Om dit inzichtelijk te maken neem ik u graag even mee in mijn eigen belastingaanslagen van de laatste twee jaar(*PLAATJE*):

Vorig jaar had mijn woning een WOZ-waarde van €261.000 waarvoor ik €377 moest betalen.

Dit jaar was mijn WOZ gestegen naar €308.000. Echter is mijn OZB-bedrag gedaald naar €364.

Okay, een geringe daling, maar het blijft toch een beetje vreemd dat bij een dergelijke stijging een lagere OZB-belasting hoort. Er zijn verschillende manieren om dit onlogische effect te beperken zonder gelijk ons hele systeem overboord te gooien. D66 gaat het gesprek graag aan.

Dan ons tweede voorstel: zoals gezegd vinden wij dat college en raad samen moeten werken aan een sluitende begroting, zeker in ons nieuwe model. *Uit ervaring weten we dat het sombere beeld uit kadernota's er vaak wat beter uit ziet bij de begroting*. In het verleden hebben we als raad samengewerkt om de begroting flink te vertimmeren om gewenste uitgaven te kunnen doen. D66 wil voorstellen dit EERDER en SAMEN met het college te doen. Zie ons amendement A13.

Voorzitter, met deze twee voorstellen gaan wij graag samen met raad en college op zoek naar oplossingen om zoveel mogelijk van onze ambities toch zo snel mogelijk te kunnen realiseren. Het is belangrijk dat we niet vervallen in oude werkwijzen, maar juist vastberaden doorgaan op de ingeslagen weg.

Tot slot nog een paar andere dingetjes in sneltreinvaart:

D66 is zoals bekend groot voorstander van de Lely-lijn maar we vragen ons af of de gevraagde 4 ton niet wat veel is.

We hebben geluisterd naar de inspreker op 30 mei over het tekort aan afvalbakken voor hondenbezitters en komen met een toepasselijke oplossing (A17).

We dienen moties in om te kijken of er naast Bataviastrand ook weer gezwommen kan worden bij het Bovenwater (M7).

In veel gemeenten is het mogelijk zelf een BABS te kiezen bij een trouwerij maar in Lelystad nog niet, wat ons betreft een gemiste kans, vandaar M8 samen met CU en ML.

En dan is er nog M9 die oproept voor een wat humaner en logischer beleid voor mensen die cannabiskweken voor eigen, medicinaal gebruik. Aangezien Den Haag niet opschiet met legalisering moeten we dat ook maar lokaal oplossen. Zoals gewoonlijk.